

НЕЗАВИСИМА МАКЕДОНИЯ

ОРГАНЪ НА МАКЕДОНСКАТА ЕМИГРАЦИЯ.

в-къ „НЕЗАВИСИМА МАКЕДОНИЯ“

Излиза седмично

АБОНАМЕНТЪ:

Годишно за България 100 лв. За Америка 2 д.

„ за останалитѣ държави 180 лева.

Полугодишенъ: 60 лв., 1 доларъ и 100 лева.

За обявления се плаща по 2 л. на кв. см.

Адресъ: „Независима Македония“ — София

ул. „Стефанъ Караджа“, 7. Тел. 1719.

Историческо освѣтление на сръбската политика къмъ българитѣ.

Винаги ламтятъ за повече ония, на които щастieto неочаквано се усмихва.

(Тукидитъ VI, 17).

Най-знаменититѣ историци психолози сж посочили тази особеностъ на възпитания умъ въ старината, че той се търкаля по наклонена плоскостъ и затваря очи прѣдъ дѣйствителността; че лесно се възпламенява отъ миналото, безъ да иска да знае за настоящето. Така напр., за Наполеона било достатъчно основание да окупира островъ Корфу, задѣто той билъ отечество на княгиня Навзикая, съ която се срѣщналъ Одисей при странствованията си. Обаче, вмѣсто да спре дотукъ, той изпратилъ войници да завладѣятъ и самия островъ Итака, за да може да забие трицвѣтното знаме и върху развалинитѣ отъ палата на Одисея!

Гърци и сърби иматъ повече психично родство по междѣ си, това се доказа особено отъ балканската война насамъ, — задѣто повече живѣятъ съ миналото отколкото съ настоящето.

Старитѣ тракийци били за старитѣ гърци най-крѣвожадниятъ народъ отъ всички варвари. Слѣдов., не поради

старо етнично родство могатъ да искатъ днесъ гърцитѣ Тракия; но тъй като Ксенофонтъ съ 10 тѣ хиляди гърци на връщане отъ Персия миналъ и прѣзъ нея, то съ това той я осигурилъ на вѣчни врѣмена за елинизма, тъй както Александъръ и Аристотелъ направили съ Македония.

При това, по невъзможностъ да се справятъ съ дѣйствителността по срѣдствомъ европейскитѣ понятия, гърцитѣ сж намѣрили расковничето да се справятъ съ нея по срѣдствомъ турскитѣ. Както турцитѣ за нищо въ свѣта не допускатъ да се мисли, че не сж тѣхни едноплеменници онѣзи християнски вѣроотстъпници, които сж приели тѣхната вѣра, тъй и гърцитѣ твърдятъ, че езикътъ не може да служи за отличителенъ бѣлгъ при опрѣдѣление народносттата. Така се получаватъ много разновидности елини: българогласни, албаногласни, влахогласни, туркогласни и пр.

Съ това достатъчно се обяснява гърцкиятъ апетитъ за български земи. Но какъ да се обясни сръбския?

При освобождение на сърбитѣ отъ византийското иго, великия жупанъ Неманъ въ края на XII вѣкъ, тъкмо когато Петъръ и Асѣнъ дѣйствували на изтокъ, увеличилъ сръбската територия съ българскитѣ градове Прищина, Призренъ и Нишъ. Приемницитѣ на Немана присѣдинили къмъ тѣзи мѣста още и земята между Моравата и Тимокъ. Политическитѣ намѣрения на сръбскитѣ владѣтели били да съединятъ сръбския прѣстолъ съ византийския, а тъй като за това било нужно да се завзематъ и български области, тѣ се рѣшили и на послѣдното. Днешнитѣ сръбски историци твърдятъ въ унисонъ, че, дѣто е встъпвалъ сръбски кракъ, тамъ всичко българско на сръбско се обръщало. Ето що говори покойния Новаковичъ за това: „Между Ибаръ и Рила планина съществуваше въ срѣднитѣ вѣкове една неопрѣдѣлена зона съ постоянно промѣнлива участъ която се присѣдиняваше ту къмъ сърбитѣ, ту къмъ българитѣ. Една отъ найинтереснитѣ задачи на срѣднитѣ вѣкове е да опрѣдѣли въ тази епоха чувството на славянската народностъ. Познаваха романска народностъ по далматинския брѣгъ, познаваха съ точностъ гърцка народностъ и албанска, но въ Сърбия отъ XIII и XIV в. в. не изтъкваха никога славянската народностъ нито откъмъ Босна, нито откъмъ България. Спираха само на държавата. Считаха се като български или босненски населенията въ грани-

цитѣ на тѣзи държави, а всичко, което влизаше въ сръбската държава, бѣ само сръбско“.

Въ тѣзи редове Новаковичъ си служи съ теорията на вѣроятноститѣ, за да подготви просторъ за сръбскитѣ претенции. У него патриотътъ господствува надъ учения, та туй се отразява и въ оцѣнката му.

Ето какво казва по тоя въпросъ Ягичъ, много по авторитетенъ ученъ и отъ Новаковича: „Не трѣбва да се смѣсватъ политическитѣ намѣрения на сръбскитѣ владѣтели съ отношенията на народитѣ, и би било погрѣшно да се мисли, че сръбската народностъ прѣобладавала всѣкъждѣ, дѣто достигала държавната властъ на сърбитѣ“.

До сжщото заключение се дохожда и слѣдъ прочитане писмото на Душана отъ Съресъ, писано до венецианския дожъ, Андрѣй Дандоло, на 15 октомври 1345 г.: „Стефанъ, по милость Божия, кралъ на Сърбия, Диоклея, Захлумие, Зета, Албания и приморската областъ, съучастникъ на не малка частъ отъ българското царство и обладателъ почти на цѣла Византия“. Коя е тази pars Bulgariae, за която тукъ говори Душанъ? При роднинскитѣ и съюзнишки отношения на тогавашнитѣ два двора, българскиятъ и сръбския, България нищо не изгуби отъ своята територия въ полза на Сърбия; слѣдователно, pars Bulgariae тукъ е равносилно на pars Macedoniae, населена повечето съ българи и отнимана постепенно на византийцитѣ отъ сърбитѣ,

освѣнъ Солунъ, който си остана гърцки.

Ще каже, Сърбия отъ XIV вѣкъ е била конгломератъ отъ области, въ които живѣло иноплемнно и инородно население за прави сърби и да създадатъ отъ него едиинъ националенъ индивидъ. Проникнати до мозъка на коститѣ отъ византийскитѣ понятия, тѣзи владѣтели употрѣблявали врѣмето да се трепатъ по между си, за да си осигурятъ прѣстола. Всичкитѣ тѣзи прѣврати и сътресения били причина за това, щото държавния животъ да дойде въ упадѣкъ, макаръ границитѣ на държавата да се разширявали. Първото нещастно събитие билъ бунтътъ на князь Вълкана противъ брата му Стефана Първовѣнчани (1196—1228); по-нататкъ имаме борбата на Радослава съ Владислава Князь Драготинъ се опълчилъ противъ баща си Уроша I (1243—1275) и му отнелъ прѣстола. Сжщото се опиталъ да направи съ Милутина (1282—1321) синъ му Стефанъ, но, като не сполучилъ, си изгубилъ очитѣ. Послѣдния, извѣстенъ подъ име Урошъ III (1321—1331), билъ убитъ отъ сина си, Стефана Душана (1331 до 1355), пакъ заради прѣстола.

Затова и сръбскиятъ ученъ Даничичъ ималъ право да направи на сръбската история слѣдната оцѣнка: „Жупанството на Немана има повече значение отколкото царуването на Душана; обединението на сърбитѣ при Немана има повече значение отколкото тържеството надъ Византия при Душана.“

Отъ жупанството на Немана се образува кралството, а пъкъ царството на Душана бързо се приближи къмъ своята погибель“.

Днешна Сърбия има въ своитѣ граници 8 подчинени народа: ромжни, нѣмци маджари, словинци, харвати, албанци, турци и българи. Повечето отъ тѣхъ въ културно отношение стоятъ по-горѣ отъ самитѣ сърби. Какъ могатъ да създадатъ отъ тѣзи народи колективна душа съ сръбски патриотизъмъ? Европейската мисль въ лицето на Густавъ ле Бонъ е достигнала до слѣднитѣ заключения: „Трайни завоевания постига народъ не съ топове, но като установи между побѣдители и побѣдени извѣстна общностъ въ чувства, интереси и мисли. — Дипломатитѣ, като се групиратъ, иматъ низшия манталитетъ на тълпитѣ. Участъта на народи, уреждана чрѣзъ конгреси, всѣкога е била окаяна. — Народитѣ се управляватъ чрѣзъ свой манталитетъ, а не отъ уредбитѣ, които имъ натрапватъ; поради това законитѣ трѣбва да бждатъ изразъ на този манталитетъ. Законъ, полезенъ за единъ народъ, бива често врѣденъ за другъ.“ (Афоризми на днешното врѣме, 61—63—65 стр.)

Ето защо сърбитѣ повече нужда иматъ да дадатъ автономия на Македония, за да задоволятъ висшия духъ, който движи всемирната история, отколкото да оставятъ на врѣмето да извърши своята разрушителна работа за тѣхъ и тоя пътъ, както слѣдъ Душана.